

BELÇİKA ve HOLLANDA'DAKİ TÜRK İŞGÜCÜ ve MESELELERİ

Doç. Dr. Mustafa E. ERKAL

26 Nisan 1986 tarihinde Anvers'de toplanan Türk İslâm Kültür Dernekleri Federasyonu'nun 3. Büyük Kurultayı'na davete icabet ederek katıldık. İşçi kardeşlerimizle aslında süresi kısa fakat verimi ve bizde bıraktığı tesirleri büyük olan beraberliğimizden mutluluk duyduk. Gerek Belçika'da, gerek Hollanda'da işçilerimizi teşkilâtlanmış, birlik ve beraberlik içinde gördük. Dayanışmayı arttırmak ve bir takım hakları elde etmek için yurt dışında birlik ve beraberliği güçlendirmek gerekmektedir. Parça parça dernekleşme bütün vatandaşlarımıza zarar verebilir. Federasyonun birleştirici kaynaştırıcı ve bu ülkelerde yaşayan işçilerimize memleket hasretini unutturucu gayretlerini arttırması gerekmektedir. Aklın ve mantığın gereğini yerine getirerek yurttaşlarımızla ve bilhassa mahalli yöneticilerle ilişkiler daha da sıklaştırılmalı, dolayısıyla Türklerin itibarı yükseltilmelidir. Bu ilişkilerde yer ve zaman iyi kollanmalıdır. Bu ülkelerin milli ve dini önemli günlerinin bir takvimi çıkarılarak temaslar daha da sıklaştırılmalıdır.

İşçilerimiz, çok cılız bir iki bölücü sesin dışında devletine ve onun menfaatlerine bağlıdır. Bu tavır onun yaratılışından kaynaklanmaktadır. Gözü her yerde ayyıldızı, kulağı ezanı arayan, kalbi ve gönlü Türkiye Cumhuriyetinin yanında, insanlık tarihinin millî menfaat çatışmalarının tarihi olduğunu kavramış, millî ve manevî değerlerini koruyan, Atatürk'de de ifadesini bulan Türk

Milliyetçiliği fikrini kendine rehber edinen bu cefakâr ve vefakâr insanlara hizmet edebilmek bir aydın için en büyük şeref olmalıdır. Ülkesine ve ailesine bir şeyler verebilmek için sağlığından çok şeyler kaybeden, sakat kalan bu insanların genellikle süslü diplomaları yoktur ama duygu ve sezgileri ile doğruyu bulmakta hiçbir zaman yanılmamışlardır. Bunlar bizim insanlarımızdır. Belçika'daki, Hollanda'daki, Almanya'daki Türkiyedir onlar...

Bilindiği üzere, 1961 yılında Federal Almanya ile yapılan işgücü antlaşması Türk işçilerinin bu ülkeye gidişlerini hızlandırmış ve Almanya'yı diğer Avrupa ülkeleri takip etmiştir. İlk nesil olarak isimlendirilen bu işçilerimiz bugün kesin dönüş ve emeklilik meselesi ile karşı karşıyadır. Tanımadıkları bir sanayi toplumunun içinde örf ve âdetleriyle bambaşka bir sosyal muhitte kendilerini bulan bu nesil; uyum sağlamada zorluk çekmiş ve kısım dışa kapalı bir cemaatçi yapı oluşturmuştur. Büyük güçlüklerle karşılaşan ve yıpranan bu ilk nesil daha çok, kendi gayretleri ile güçlüklerle mücadele etmiştir. Bu yıllarda Avrupa'da diğer yabancı işçilerin sığınacağı kiliseleri bulunmasına rağmen, Türk işçilerinin sosyal dayanışma ve beraberliklerini pekiştirecek camileri ve teşkilâtları yoktu. Bu bakımdan, yabancı ülkede yaşamının ilk dönemlerde doğurduğu tepki ve daha çok içe kapanma "gettolaşma" adı verilen bir yapılaşmayı da beraberinde getirmiştir. Yabancı toplumlarda "alt kültür grubu" meydana getiren işçilerimiz için dinî ibadet yapılan bir küçük mescit millî duygunun canlı tutulacağı, vatan hasretinin giderileceği bir ocaktır. Hatta işçilerimiz arasında Türkiye'de yerine getiremedikleri ibadetleri buralarda yapanları müşahede ediyoruz. Toplumla kaynaşamayan bu ilk nesil yabancılaşma süreci içine girmiştir.

Nitekim, Der Spiegel Dergisi'nden Wiedeman ve diğer bir çok yabancı yazarın da belirttiği gibi, Türklerin eritilemediği kültürel entegrasyonun sağlanamadığı ortaya konmuştur (1). Yabancı ülkelerin bu sıralarda emekliliği gelen veya yaklaşan bu birinci nesilden artık ümitvar olabilmesi mümkün değildir. Bundan dolayı son senelerde kesin dönüş konusu gündeme gelmiştir. İkinci ve üçüncü neslin önemli boyutlara varan meseleleri bulunmaktadır. Bu nesiller birinci neslin çektiği zorlukları daha hafiflemiş bir şekilde karşılaşmaktadırlar. Genç nesiller sosyal çevreye, özellikle arkadaşlık yoluyla girebilmekte; arkadaş edinebilmekte, yabancı dili okuldan ve çevreden öğrenebilmekte ve bazı durumlarda ailesi ile arkadaşlık çevresi arasında kararsız bir tutuma girmektedirler. Bu gençlerin Türkçeleri de yeterli değildir.

Türkçe konuşurken önemli ölçüde yabancı dil de kullanılmaktadır. Belçika ve Hollanda'da, az olmakla birlikte evden kaçma örnekleri görülebilmekte, işçi aileleri gerekli bir yaygın eğitimden geçemediklerinden çocuklarına gerekli şekilde rehberlik de yapamamaktadırlar. Bazı durumlarda ebeveynin yanlış ve baskıcı tutumu, zaten kumar, alkol ve otomatik makinelerin arasına sıkışmış olan genci ailesinden şikâyetçi olmaya götürmektedir. Genç neticede pansiyonlu evlere düşmektedir. Çocukların eğitimi onlara millî ve manevî değerlerin kazandırılabilmesi, Türkiye'de de çözülemeyen ders kitabı, yayınlar ve öğretmen meselesi bu nesillerin önünde durmaktadır. Bu hususlara meselelerin tespiti ve teklifler kısmında değineceğimizden burada daha ayrıntıya girmek istemiyoruz.

Ankara Milletvekili Sayın Halil Şıvgın ve gazeteci Sayın Akkan Suver'in de bulunduğu heyetimiz Türk işçilerinin yoğun olarak bulunduğu yörelerde çeşitli gözlem ve sohbetler yaptı. Anvers'deki Kurultayda 1500 kişilik salonun tamamen dolu olduğu görüldü. Kurultay sonrasında Hollanda-Türk İslâm Dernekleri Federasyonu'nun Rotterdam'da düzenlediği **"Yurt Dışı İşçi Meseleleri Sempozyumu"** büyük bir kalabalıkla yapıldı. Toplantıya devletimizin değerli temsilcileri de katıldılar. Bu toplantıda alışılmamışın aksine işçilerimiz dertlerini dile getirdiler. Otuzbeşe yakın vatandaşımız söz aldıktan sonra heyet üyeleri konuştular. Gayet samimi ve verimli geçen bu toplantıda işçi kardeşlerimizden çok şeyler öğrendik. Dört saat süren bu toplantıda Rotterdam Başkonsolosumuz Sayın Zübeyir Benler'in yaptığı aydınlatıcı konuşma takdirle karşılanmıştır. Ayrıca, heyetimiz Amsterdam, La Haye (Den Haag), Charlerai, Eisdën, Waterschei, Maasmechelen, Koorssel ve Beringen'de işçilerimizle meseleleri konuştu ve çok samimi geçen toplantılar yaptı. Yaklaşık onbin kişi ile temas etme imkânı bulduğumuz bu toplantılarda işçilerimizle birarada olmaktan, onlarla kaynaşmaktan büyük mutluluk duyduk. Alışılmamışın aksine, sözü meseleleri olan insanlara bırakmak ve onları saatlerce dinleyebilmek bizlere çok şey kazandırdı. Kendisiyle görüşme fırsatı bulduğumuz La Haye Büyükelçimizden de yakın ilgi gördük. Yurt dışı işgücünün meselelerine vakıf olan böyle bir dinamik bir insanın bulunmasına ayrıca sevindik. Belçika Federasyonu'nun Başkanı Sayın Selahattin Saygın ile, Hollanda Federasyonu Başkanı Sayın Cengiz Özdemir'in Türklerin meselelerini çözmek için büyük gayretler gösterdiklerini bu bakımdan da klasik dernekçiliğin çok dışına çıktıklarını müşahade ettik.

Görebildiğimiz ve araştırabildiğimiz kadarıyla geleceği kazanabilmek için bugünden yurtdışı Türklerin meselelerine çok boyutlu bakmak zorundayız. Konu döviz göndermek, dönüşte uyum sağlamak ve bedelli askerliğin de ötesindedir. İşçilerimizin buldukları ülkelerin demografik yapıları önümüzdeki on yıl içinde değişecektir. Nüfusları nisbî olarak azalan bu ülkeler Türk çocuklarına göz dikmişler ve onlara yeni vatandaşları olarak bakmaktadırlar. Diğer taraftan, bünyelerini koruyucu tedbirler almakta ve sanayileşmenin doğurduğu sosyal hastalıkları (yalnızlaşan kalabalıklar, cinsel sapmalar, uyuşturucu alışkanlığı, intihar, anomi, boşanmalar, düşen doğum oranları, makineleşen insanlar vb.) gidermeye çalışmaktadırlar. Belçika'da sekste sapmalarla, uyuşturucu ve kumar makineleri ile mücadele edilmeye başlanmıştır. Zararlı video bantları da aynı şekilde takip edilmektedir. Muhafazakârlaşmamamanın sancılarını çeken bu ülkelerde **yabancı düşmanlığı** durup dururken ortaya çıkmamıştır. Bunun iki sebebi vardır. **Birincisi**, sosyal yapının doğurduğu dışa nisbeten kapalı ve tepkici cemaatleşme (Dazlaklar vb.)'dir. Çocuğun aile dışına itildiği yapılarda yeterli sevgi ve şefkat göremeyen çocuklarda boşalma ihtiyacını sağlayan şiddet ve tahripkâr davranışlar görülmektedir. Aslında gayesizlik ve hedefsizlik olan anominin doğurduğu sonuçlar arasında aşırı yenilikçilik, saldırganlık ve ilgisizlik, normal dışı olan herşeyin idealleştirilmesi sayılmaktadır (2). **İkincisi** ise, patolojik görüntü ortaya koymamasına rağmen, doğan yabancı düşmanlığı... İşte, bu ikinci nokta bu yapıların muhafazakârlaşma ihtiyacından kaynaklanan kendi dışlarındaki insanların dışlanmasıdır. Bir dönem ve halâ yabancı ülkelere gelen işgücüne ihtiyaç büyük olmasına rağmen... Bütün bunları ve Türk işgücünün artık o ülkelerin bir parçası haline geldiğini düşünürsek; bu kitlenin iyi ve bölünmeden yönlendirilmesi halinde, Türkiye, yıllardır giriş yapan milyarlarca dövizden daha kârlı çıkabilir. Bugün Hollanda'da yarın diğer ülkelerde seçme ve seçilme hakkını elde edecek olan Türkler; ergeç iç politikada siyasilere ayağına gitmesi gereken bir oy potansiyeli meydana getirecektir. Bunun örnekleri bugün de görülmekte, bakanlar ve milletvekilleri Türk Federasyonuna ait derneklere uğramaktadırlar.

Bu bakımdan, başarı için "**işçi-imam-öğretmen-resmî görevli**" arasında anlamlı bir birlik şarttır. Bu olduğu takdirde, işçilerimizi bölmek, zayıflatmak isteyecek sözde islâm örtüsüne bürünen hareketler de sonuçsuz kılınabilir. Bu gibi hareketler bir ölçüde maksatlı olarak ve yabancı resmî kanallardan da beslenebilir. Hislerin istismarı ile tertemiz ve vatansever insanların hiç

de arzulamayacakları şekilde yönlendirilme gayretleri olabilir. Ülkemizde bazı hatalı tutum veya uygulamalar görülebilir. Bunlar zamanla düzeltilebilir; çünkü niyet iyidir ve samimidir. Türkiye, İslâmı manada ve şekilde en iyi şekilde yaşayan ülkelerin başında gelir. Bazı kötü örnekler genelleştirilemez. Hiçbir kimse ve ülkeden İslâm dersi alacak durumda değiliz. Lâikliği din düşmanlığı olarak anlamayan, minarelerinde ezan sesleri çınlayan, Allah'a ve Yüce Kitabımıza küfrün suç ve ceza kapsamına alındığı, gençlerin manevî bakımdan da güçlendirilmesi ve yanlış sapmaların engellenmesi için din derslerinin mecburi kılındığı, İslâm ülkeleri toplantılarında ülkemizin Sayın Devlet Başkanı ve Başbakan seviyesinde temsil edildiği, kağıt parasında yüce Fatih'in ve Akif'in resimlerinin bulunduğu bir ülke "**darül-harp**" olamaz. Türkiye'de vergi verilmez, Cumaya gidilmez, zekât verilmez, O'raya döviz gönderilemez sözlerinin sahipleri acaba hangi ülkelerin menfaatlerine hizmet etmektedirler? İslâmiyeti kalkan yaparak koyu bir ırkçılık peşinde olanlar; aynı din dairesinde Türk düşmanlığı yapmamalıdır. Kiliselerin bile camileşme olgusu içinde bulunduğu Avrupa'da bilerek veya bilmeyerek tefrika yaratılarak hangi kaynaklara hizmet edilmektedir. Şunu da hemen belirtelim ki, gerek Belçika'da gerek Hollanda'da bu tip faaliyetlere önemli ölçüde rastlamadık.

Tespit ve Teklifler

- Vatandaşlarımız Türkiye'deki müstehcen yayınlardan şikâyet etmektedirler. Bu yayınların gençler üzerinde menfi tesirler yarattığını söylemektedirler. Kendilerine Türkiye'de bu işin bunca zarardan sonra ciddiye alındığını ve bir kurul kurulduğunu belirttik. Bu kurulun çalışmalarını gördükten sonra bir değerlendirme yapabileceğimizi de söylemeyi ihmal etmedik. Bu tip komisyonlar sadece Türkiye'de değil; birçok ülkede kurulmuştur ve kurulmaktadır.

- İşçilerimiz bedelli askerlik konusunda şikâyetçidirler. Bedelin azaltılmasını istiyorlar. Bilindiği gibi, yurt dışındaki işçi ailelerimiz ortalama 3-4 çocukludur. Bir aileden peş peşe iki gencin askere gitmesi aile bütçelerini sarsmaktadır. Hiç olmazsa ikinci çocuk için bir indirim düşünülebilir.

- Belçika ve Hollanda'da üniversite giriş imtihanı açılmadığından işçilerimiz çocuklarını Paris veya Londra'ya götürmek zo-

runda kalmaktadırlar. Böylece, gereksiz döviz kaybı doğmaktadır. Zamandan kayıp da söz konusudur. İsviçre'ye liseler arasında dünya şampiyonu olan Küçükalyalı Lisesi için kurye gönderildiğine göre, bu ülkelerde de imtihan açılabilir.

- Yurt dışında öğretmen açığını kapayabilmek için yetkili kuruluşlarımızın rehberliğinde lise mezunlarından öğretmen yetiştirilmesi sağlanabilir. Türk çocuğu için öğretmeni devletimiz ve yurt dışındaki elçiliklerimiz seçebilmeli; yabancı belediye ve mahalli yetkililere bu iş bırakılmamalıdır. Türk işçisi İstiklâl Marşı yerine enternasyoneli söyleten devlet düşmanlarından yaka silkelemektedir. Kaçak öğretmenlere ne zamana kadar tahammül edileceğini öğrenmek istemektedir.

Gerek öğretmen, gerek din adamı iki senede bir tayin edilmemelidir. Bunların çevreye alışabilmeleri ve başarılı olabilmeleri için süre arttırılmalı, hatta başarılı olanlar için emekliliğe kadar orada çalışmaları sağlanmalıdır.

- Türk işçi çocukları ile Türkiye'deki yaşlıları arasında mektup arkadaşlığı düzenlenmeli ve dışarıdaki çocuklarımızın Türkiye ile ilgili bağları kuvvetlendirilmelidir. Dışarıdaki Türk işçi çocuklarının babalarının statülerini aşarak yukarı doğru sosyal hareketlilik sağlamaları için bunların orta vasıflı teknik eleman yapılabilmesi için temaslar yoğunlaştırılmalıdır. İşgücü açığı ile karşı karşıya bulunan yabancı ülkeler, işçi çocuğunu yine babası gibi işçi olarak kullanmak istemektedirler. Kaldı ki Türkiye'nin de orta vasıflı teknik eleman açığı bulunmaktadır. Maalesef, bazı işçi vatandaşlarımız da çocuğun aileye bir an evvel gelir sağlayabilmesi için okumasından yana değildir.

- Yurtdışı işgücümüzün bulunduğu ülkelerle kültür anlaşmalarının yapılması veya günün şartlarına göre yenilenmesi gerekmektedir. Türkiye dört senedir boş olan Hollanda Kültür Müsteşarlığına yeni tayin yapabirmiştir.

- Yurtdışında yürürlükte olan işsizlik sigortası işçilerimizi gevşetmekte, yeterli ölçüde haklarını almalarını önlemektedir. Bu bakımdan, çalışma müşavirlerimizin işçilerimizle daha yakından ilişki kurmalarında büyük faydalar vardır. Türk işçisi, meselâ Belçika'da grevde bulunan maden ocaklarında aynen İtalyan çalışma müşavirinin olduğu gibi, kendi yetkilisini de görmek istemektedir.

- Pasaport harçları taksitlendirilebilir mi sorusu işçilerimiz tarafından sorulmaktadır. Muhakkak ki, alınan harçlar hizmetin yanında hiç kalmaktadır. Ancak, bunların taksitle alınması vatandaşımızı rahatlatır.

- Türk işçilerinin seçme ve seçilme hakkını Hollanda'da olduğu gibi, diğer ülkelerde de kazanacakları düşünülerek farklı partilerden siyasi aday çıkarmada daha sistemli bir çalışma yapılmalı, federasyonla ve resmi yetkililerle ilişkiler geliştirilmelidir.

- Türkiye'ye geçici veya hastalıktan emekli olup dönen işçilerimizin Sosyal Sigorta Kurumu hastahanelerinde gördükleri kötü muameleler insanı utandıracak ölçüdedir. Çoğu yerde rüşvet verilmezse çeşitli güçlükler çıkarılmakta; hatta maksatlı olarak yanlış raporlar verilerek işçinin istikbali ile oynanmaktadır. Hemen hemen bütün işçiler bundan şikâyetçidir.

- Türkiye'de emeklilik için kesin dönüş şartının aranması, işçilerimizi mağdur etmektedir. Birçok yerde bizlere kati dönüşüz emeklilik hakkının sağlanmasını bildirdiler.

- Emekliliği gelen, özellikle birinci nesil işçilerimizin yurtdışında okuyan çocuklarının Türkiye'deki yüksek okullara intibaklarında bazı bürokratik engellerin çıktığı görülmektedir.

- Türkçe derslerinin mecburi hale getirilmesi beş saatten aşağı olmaması ve okullarda ders saatleri içinde verilmesi istenmektedir. Ders saatlerinin dışında öğrencinin tekrar okula gidişi zor olmaktadır. Bu konuda işçilerimize de görevler düşmektedir. Çocuklarını okula göndermezlerse bunun vebali kendilerinin olacaktır.

- İşçilerimiz triptik ücretlerinde indirim ve ödenmesinde çeşitli kolaylıkların getirilmesini istemektedirler. Türk işçisi belirli bir sürenin üzerinde tekrar yurtdışına çıkıp giriş yapmak zorunda bırakılmamalıdır. Özellikle hastalık durumunda büyük zorluklar çekilmektedir.

- Belçika ve Hollanda'daki işçilerimizin Benelux ülkeleri dışında vizeye tabi oldukları bilinmektedir. Bu konu uzun vadede çözülecek bir tedbir olmasına rağmen, çeşitli ülkelerle temaslarda sürekli gündem maddesi yapılmalıdır.

- Yabancı televizyon ve radyo yayınlarında yanlış, maksatlı ve taraflı yayınlar dikkati çekmektedir. Meselâ, Liege, Belçika 1-2 radyolarında Türkiye aleyhindeki programlar belirli kaynaklardan doğmaktadır. Büyükelçiliklerimizin gayretleri sınırlı kalmakta ve yoğun çabalar fazla netice vermemektedir. Bu konu kültür anlaşmaları kapsamında tekrar ele alınabilir.

- Türkiye'de son yıllarda başarılı ve hızlı çalışmalarına şahit olduğumuz PTT'miz uyguladığı posta ücretleri dolayısıyla adeta yurtdışına kültür ambargosu koymaktadır. Eğer amaç Türkiye'den dışarı kitap, gazete, dergi gibi yayınları göndertmemek ise, bu ülke hayırına olamaz. Türkiye'nin tanıtılması kötü propagandalara karşı gerekli dökümanların dışarıya ulaştırılması bakımından ücretler tekrar gözden geçirilmelidir. Devletimiz kültür ve haberleşmede sosyal devlet olduğunu gösterebilmelidir.

- Yurtdışına teknoloji transferi, araç gereç ve makine almak için giden bazı işadamlarımız gereksiz ve kısa sürede demode olacak araç ve gereci satın almakta, döviz israfına sebep olmaktadır. Bu konuda işçi kuruluşlarıyla ve diğer resmi yetkililerle temas kurmalarında fayda vardır.

- Dışarıda çeşitli konular maksatlı çevrelerce devlet aleyhine kullanılmaktadır. Bu koz bunların elinden alınmalıdır.

- Sadece işçilerimizin alışveriş yapacağı elektronik âletlerin satıldığı dükkânlar açılmalı ve bunlar Bulgarların yaptığı gibi, sınırlı boylarına dizilmelidir.

- İşçilerimiz gümrüklerdeki muameleden şikâyet etmektedirler. Bu arada, trafik polislerinden şikâyetçidirler. "Türkiye'ye vardığımızın farkına varamamaktayız. Kendi kendilerine acaba Bulgaristan'da mıyız?" sorusunu sorduklarını bize bildirdiler.

- Çifte vatandaşlık konusunun yeterince açıklığa kavuşmadığını gördük. Bilhassa işçilerimiz çocuklarının durumu bakımından bu konuya eğilmektedirler. Çifte vatandaşlığın çocukları için de geçerli olmasını istemektedirler. Sadece çocuğun doğduğu ülkenin pasaportunu taşıması yeterli değildir.

- Türkiye'de de halledemediğimiz ders kitapları konusu yurtdışında da gündemdedir. Her öğretmen kendine göre müfredat

programını hazırlamakta, eğitimde standart ve belirli bilgi nakli olamamaktadır. Yurtdışı için ders kitaplarının hazırlanmasında dış temsilciliklerimizden faydalanılabilir.

- Yurtdışındaki işgücümüz yabancı ülkelerin işgücü açığını kapamak ve meslekî entegrasyon içinde yer almak için oradadırlar. İşçilerimizden kültürel entegrasyon içinde yer almalarını beklemek; lâik, pozitif ve sınıai yapı kazandığı ileri sürülen toplumlar için yüzkarasıdır. Bu nokta dış temaslarda ilmî ve pratik verilerle desteklenerek ortaya konmalıdır.

- Millî Eğitim Gerçelik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yurtiçi ve yurtdışındaki vatandaşlarımızı eğitici, milli meselelerden haberdar edici, video kasetler hazırlamaları ve bu konuda fazla gecikilmemesi gerekmektedir.

- Yurt dışındaki işçi çocuklarının Türkiye'de turizm sektöründe mevsimlik çalışmaları sağlanabilir. Böylece, bu alanda hissedilen eleman açığı kapanabilir ve gençlerle Türkiye arasındaki uyum geliştirilebilir.

- Bilhassa, Belçika'da maden ocaklarının önümüzdeki yıllarda kapanabileceğı hesaba katılarak buralarda çalışan işçilerimizin mağdur edilmemeleri için şimdiden istihdam şartlarının görüşülmesi ve durumun incelenmesi uygun olabilir.

- Belçika'da lise mezunlarının girmek zorunda oldukları olgurluk (maturite) imtihanı bulunmaktadır. Bu dönem üniversite giriş imtihanlarımızla çakışabilmektedir. Olgunluğun Türkiye'de aranmasına gerek yoktur.

- İşçilerle yaptığımız temaslarda Yugoslavya ve Bulgaristan yolunda trafik kazalarında yaralanan veya ölenlere yeterince sahip çıkılması talep edilmektedir.

- Belçika'da bir Türk bankasının açılması çeşitli faydalar sağlayacaktır. Böyle bir bankanın bulunmaması yabancı bankalara imkân sağlamaktadır.

Diğer taraftan, yabancı ülkelerde açılmış bazı devlet bankalarının şubeleri PTT hizmetlerinin üzerine çıkamamakta, gerekli görevleri yerine getirememektedirler.

- Yurtdışındaki ikinci ve bilhassa üçüncü neslin kaybedilmesi için bizim örf ve âdetlerimize uygun Türk çocuk yurtlarının, yuvalarının açılması ve çoğaltılması lazımdır.

- Gençleri başboşluktan, kumar makinelerinden, alkolden ve kirli işlere âlet olmaktan korumak için "Türk evleri" açılmalı; sayıları çoğaltılmalı; gençlerin danışacakları aile dışı sıcak bir yuvaları olmalıdır. Bu evler öğrenci, çalışan ve boşta gezen gençlere rehberlik yapabilir.

- Din adamlarının devletten aldıkları maaş dışında camii cemaati veya derneğinden ilâve bir ücret talep edildiği görülmektedir. Meselâ, Hollanda'da o derneğin malî gücüne bakılmaksızın 500 gulden talep edilmektedir. Bu bedel verilmediği takdirde, hocayı din işleri müşaviri geri çekmektedir. Bu durum bazı mahzurlar doğurmakta, ehliyeti tartışabilecek kimseler görev alabilmektedir.

Biz bu ve bu gibi yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın meselelerinin yetkililer tarafından çözüleceğine inanıyoruz.

Şimdi de yurtdışındaki vatandaşlarımızın farklı ülkelerdeki durumlarını görelim.

YURTDIŞINDAKİ TÜRK VATANDAŞLARI

Ülkeler	Çocuk Sayısı Çalışmayan Toplam Türk			Sayısı
	İşçi Sayısı (0-18 Yaş)	İşçi Eşi	Sayısı	
F. Almanya	565.621	634.500	346.179	1.546.300
Hollanda	66.046	54.809	19.345	140.200
Fransa	59.699	34.077	24.416	118.192
Belçika	23.000	30.258	9.433	62.691
Danimarka	8.007	6.264	1.570	15.841
İngiltere	3.000	2.000	1.000	6.000
Diğer AET Ülkeleri	395	75	30	500
AET Ülkeleri Toplamı :	725.768	761.983	401.973	1.889.724
Avusturya	29.802	17.859	17.839	65.000
İsviçre	22.366	16.209	2.514	41.089
İsveç	7.600	3.161	3.142	18.303
Norveç	1.370	719	628	2.717
Diğer Avrupa Ülkeleri Toplamı :	60.538	42.448	24.123	127.109
Avrupa Ülkeleri Genel Toplamı :	786.306	804.431	426.096	2.016.833

Kaynak : Çalışma Hayatının Düzenlenmesi, V. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT, Ankara, 1983, sh. 114.

KAYNAKLAR

- 1) Dincer, Nahit, "Yabancı Ülkelerdeki Türk Gençliğinin Meseleleri", **Türk Gençliği ve Meseleleri** Kitabı İçinde, Aydınlar Ocağı, İstanbul, 1985, sh. 3.
- 2) Caplow, I., Elementary Sociology, New Jersey, 1971, sh. 527.